

ЛОГІСТИКА — ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Наукові праці МАУП, 2003, вип. 8, с. 80–82

Логістика як наука і інструмент бізнесу з'явилась в Україні лише 5 років тому. Особливості її розвитку в нашій країні полягають у розмаїтті способів і методів формування концепцій, шкіл і напрямків. Цьому сприяє як становлення нової економіки країни, так і формування ринкових відносин учасників різних товарних ринків.

Нині про логістику відомо вже багато. Щорічно у світі видаються тисячі книжок про бізнес і серед них чимало про логістику. Важливо одне — чи зможуть ці видання відповісти на запитання, що постають перед керівниками: як логістика впливає на організаційну структуру підприємства, чому активно пропагується створення відділів логістики, хто він — справжній, а не теоретичний менеджер з логістики в сучасній компанії? Останніми роками стиль керування компаніями у високорозвинених країнах ґрунтується на потужних логістичних службах, що впливають на більшість процесів, що відбуваються на підприємстві та в його оточенні (керування ланцюгом постачань; дослідження, аналіз і проектування організаційних і функціональних структур фірми; склади; зовнішній, внутрішній і технологічний транспорт; виробничі процеси; фізична дистрибуція; утилізація; оптимізація рівня обслуговування клієнта; керування запасами).

Для того щоб директори, що керують зазначеними процесами, могли дієво реалізовувати ділову політику і стратегію своїх компаній, потрібно знати про систему навчання логістиці. Варто пам'ятати, що керівники логістичних підприємств належать до економічної еліти світу і впливають на стратегію й розвиток глобальних ринків. До того ж динаміка оплати праці в логістиці найвища, а висококваліфіковані фахівці швидко влаштовуються на роботу, і це відбувається не тільки в розвинених країнах світу, а вже й в Україні.

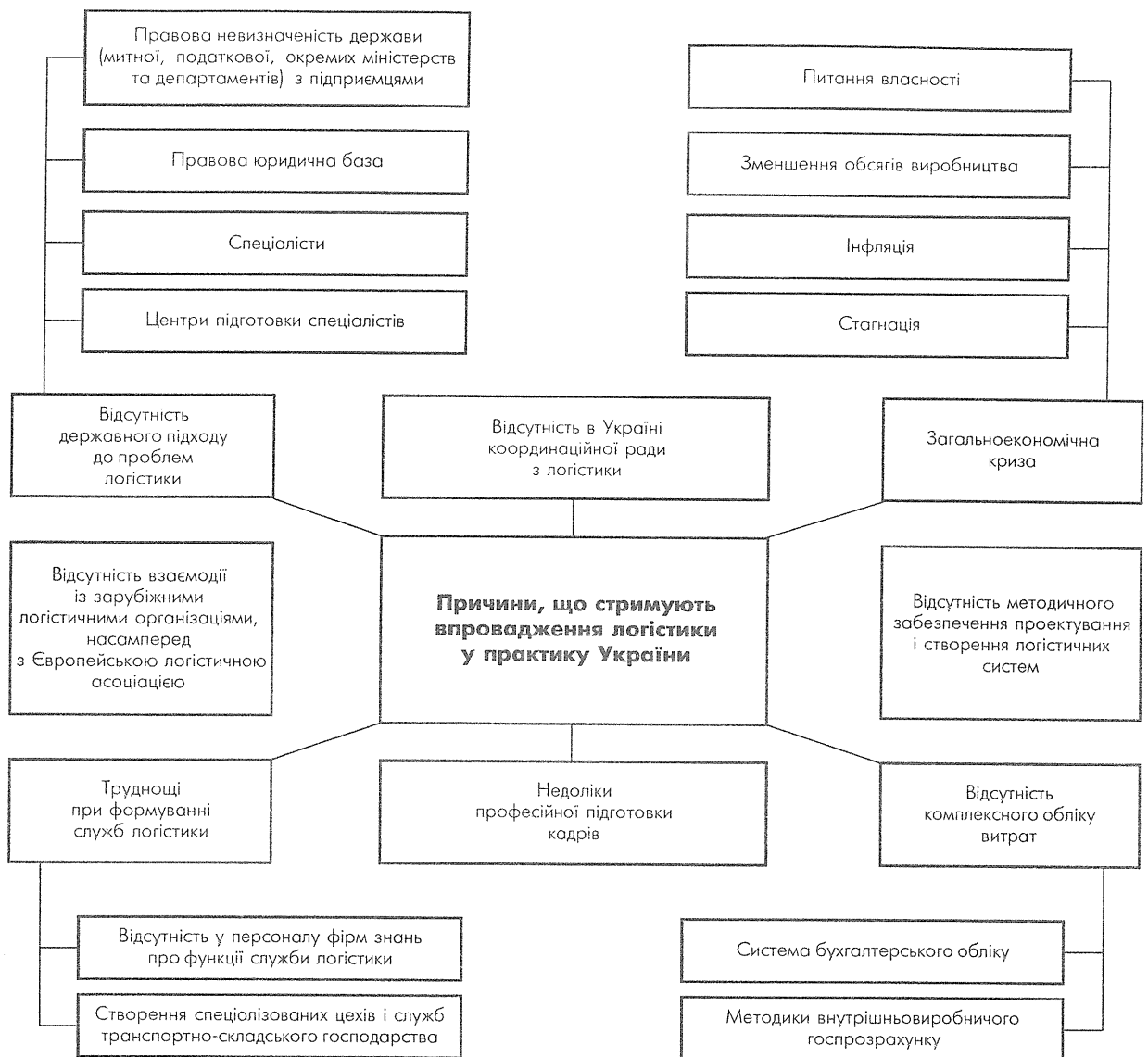
Нині важко уявити координацію дій у бізнесі без використання відповідного інструмента, яким і є логістика. Усвідомлення того, що таке логістика, залишає бажати більшого. Взагалі логістика асоціюється в розумінні керівників підприємств тільки з транспортом і складами. Водночас у нашій країні дедалі підвищується інтерес до логістики. Дії більшості відомих світових фірм орієнтовані на просування як своєї марки, так і логістики. Присутність таких компаній на ринку України відіграє позитивну роль і є прикладом для наслідування вітчизняними фірмами.

Розглянемо причини, що стримують впровадження логістики у практику діяльності підприємств в Україні (див. схему).

В Україні поступово складається ринок логістичних послуг. А це неминуче сприяє появі фахівців, що надають ці послуги. З'явилася нова професія — логістик. Логістики — це ієрархія, що включає різних фахівців — від аналітиків до вищих топ-менеджерів. Кожний з них має певні функції, права й обов'язки.

Впровадження методів логістичного менеджменту у практику бізнесу дає можливість фірмам значно скоротити товарні запаси, прискорити оборотність обігового капіталу, знизити собівартість продукції та логістичні витрати в дистрибуції, забезпечити якнайповніше задоволення споживачів щодо якості товарів і супутнього сервісу.

Сучасний стан логістики в Україні характеризується низкою суперечливих моментів. Так, на тлі значного підвищення інтересу до логістики з боку як фірм, так і окремих урядових інститутів, об'єктивно існує і недостатнє сприйняття її у суспільстві загалом. Для більшості населення логістика все ще залишається чимось загадковим, як свого часу генетика і кібернетика. На жаль, багато вищих керівників компаній і чиновники різного ран-

Причини, що стримують впровадження логістики у практику України

гу дуже печітко уявляють собі потенційні можливості логістики щодо поліпшення бізнесу, підвищення конкурентоспроможності українських фірм, розв'язання макроекономічних і соціальних завдань. Катастрофічно не вистачає дипломованих логістичних менеджерів, а також популярних видань, де розкривається зміст логістики загалом і окремих її функціональних сфер. Явно недостатньою є роль засобів масової інформації в популяризації логістики, хоча добре відомо: щоб одержати якісно новий результат, ідея повинна опанувати масами.

Знання логістики необхідно всім. Не вдаючись до подальших міркувань щодо взаємодії логістики і ринків, доходимо висновку, що логістика стане невіддільним інструментом ринкових відносин, і

тому безліч прикладів. З одного боку, у компаніях і фірмах створюються посади логістиків, відповідні групи, відділи, підрозділи, з'являються і компанії, що спеціалізуються на логістичних послугах. З іншого боку, у вищих закладах освіти вводиться нова дисципліна — логістика, росте кількість аспірантів, докторських, кандидатських дисертацій, створюються курси та проводяться семінари, захищаються дисертації з логістичної тематики.

Розглянемо ще одну з проблем, а саме проблему підготовки в Україні логістичних менеджерів, спеціалістів з логістики.

Спеціальність “логістика” стала однією з найпопулярніших у рейтингу нових професій. Про-

блеми, які вирішує ця спеціальність, завжди супроводжують життєвий цикл будь-якого підприємства чи компанії. Отже, попит на логістиків існує чи найближчим часом існуватиме практично в кожному підприємстві України.

Вже кілька років у штатні розписи компанії вводяться посади менеджерів з логістики, а в окремих створюються навіть відділи. Цей процес почався разом з утвердженням у вітчизняній економіці ринкових відносин на початку 90-х років ХХ ст. Першопрохідцями були представництва зарубіжних компаній в Україні, спільні підприємства (СП). Вимоги закордонних партнерів та інвесторів бралися до виконання, копіювались і впроваджувалися. Вітчизняні фахівці, отримавши певний досвід, а також здобувши певні знання за кордоном, були залучені у вітчизняних компаніях і почали там впроваджувати логістичні методи. Оскільки не було жодних загальних рекомендацій, методів, принципів побудови логістичних служб, кожний вніс у цей процес елементи суб'єктивізму. Тепер, при загальному розумінні необхідності фахівців і служби логістики в компанії вимоги, що висувуються до них, у більшості випадків не відповідають їх функціональним обов'язкам.

Що повинен робити логістик і його відділ? Логістик — це насамперед системний інтегратор матеріального потоку. Він працює над його наскрізним проходженням від виробника до споживача, забезпечує об'єднання основних функцій логістики (вантажопереробка, розподіл, складування, транспортування, упакування, керування замовленнями і закупівлями тощо) в єдиний бізнес-процес і далі координує його й оптимізує щодо зниження витрат, собівартості й витрат загалом.

Вже тільки з переліченого можна зробити висновки про обсяг знань, який повинен мати фахівець з логістики.

Підсумовуючи, зазначимо, що логістика має активний інтегруючий потенціал, здатний пов'язати і поліпшити взаємодію базисних функціональних сфер організації бізнесу, таких як постачання, виробництво, маркетинг, дистрибуція, організація продажів. Рационально керуючи запасами продукції в закупівлях і дистрибуції, логістика сприяє зменшенню загальних витрат, зниженню ціни товарів і в результаті поліпшенню стратегічних позицій компанії на ринку. Логістичний менеджмент може забезпечувати ефективну координацію обсягів закупівель товарів із прогнозованим маркетингом обсягом продажу. Таким чином, логістичний менеджмент підтримує сис-

темну стійкість фірми на ринку, згладжуючи внутрішньофірмові суперечності між закупівлями, виробництвом, маркетингом, фінансами і продажами, а також оптимізує міжорганізаційні взаємини з логістичними посередниками.

Необхідно звернути увагу на участь держави у формуванні інфраструктури, яка визначає умови здійснення логістичної діяльності, її правового регулювання, підготовки і безперервного навчання персоналу. Відкриття спеціальності та підготовка професіоналів логістики, які відповідатимуть світовим стандартам кваліфікаційних характеристик, є невідкладною проблемою для України. З цього приводу серед керівників вищих закладів освіти та інших спеціалістів точиться дискусія щодо введення нової спеціальності "логістика" чи тільки викладання логістики як дисципліни. У світі попит на фахівців з логістики завжди високий. Особливо значення таких фахівців збільшується в умовах перехідної економіки. Варто пам'ятати, що на різних рівнях керування логістикою в компанії формується різний набір посад чи спеціальностей, що визначаються з огляду на конкретні завдання. Використання логістичного підходу в управлінні матеріальними та відповідно їм фінансовими, інформаційними й іншими потоками на підприємствах України допоможуть підприємствам не тільки вижити в умовах нестабільної економіки, а й підвищити свою конкурентоспроможність на ринку, якість обслуговування споживачів продукції та послуг, отримати значний економічний ефект, домогтися визнання не тільки на ринках країн ближнього зарубіжжя.

Література

1. Кальченко А. Г. Основи логістики. — К., 1999.
2. Крикавський Є. В. Логістика підприємства: Навч. посіб. — Л.: ДУ "Львівська політехніка", 1996.
3. Эддоус М., Стэнспорилд Р. Методы принятия решения. — М.: ЮНИТИ, 1998.
4. www.madi.ru/logistics — координационный совет по логистике. — Москва.
5. www.logisticstraining.com — учебно-консультационный центр по логистике IATA/FIATA.
6. www.llc.ru — логистическая информация.
7. www.sntc.fr, www.btl.se, www.msas.com — логистические услуги транспортных компаний: точные технологии доставки товаров.
8. www.leeshore.com/logic.fics — виртуальная логистическая директория (ПО по логистике).
9. www.clm.org — совет по логистическому менеджменту (Council of Logistics Management). — США.